ԺԲ. ՏԱՐԻ 3432 (Ն. Տ.) 3 ՕԳՈՍՏՈՍ 1895 22 ՅՈՒԼԻՍ 1895 1Ր ՍԵՊԵՐ 1313 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ՆԻՒԹԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه آره‌وك غزه‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք		150
» » Վեցամսեայ » »		75
» » Եռամսեայ » »		40
Օտար երկիրներէ Տարեկան ֆրանկ		56
» » Վեցամսեայ »		28
Ընտիր թղթի վրայ մասնաւոր տպագրութիւն Տարեկան Ոսկի		2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը Տարի		50

Խմբագրութեան ուղղուած ... չի տրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ՔԱՀԱՆԱՅԻ ԻՐԱՒՈՒՆՔ

Այն միջոցին երբ Սամուէլ Երէց շարք մը յօդուածներով ուշադրութիւն կը հրաւիրէ իր հոգեւոր եղբայրակիցներուն Նիւթական վիճակին վրայ, վաւերական փաստեր առաջ բերելով Ծիսական կոնդակի դրութեան վերահաստատման ի նպաստ, զարմանալի լուրեր կը հասնին մեզ՝ ամենէն աւելի լուսաւորեալ հմմարուող, բազմամարդ ու հարուստ արուարձանէ մը, ուր քահանայներուն հասոյթի պզտիկ աղբիւրները կտրատելու փոյթեռանդութիւն մը կը տեսնուի Թաղական Խորհուրդի մէկ անդամին քով որուն յանձնուած է եկեղեցւոյ մատակարարութեան ճիւղը։ Վէճը որ այս առթիւ ծագած է քահանայից դասուն եւ Թաղական ազային միջեւ՝ շատ անշնան է, գումարի տեսակէտով ոչ իսկ յիշուելու արժանի, բայց իրաւունքի խնդիր մըն է, և ասոր համար կարեւորութիւն կը ստանայ։

Գիտէք որ յուղարկաւորութեան պահուն, քահանայները «փորուրար կ'ուզեն»։ բայց թերեւս չէք իմացած որ «փորուրարի տուրք» մըն ալ կ'առնեն մեռելին տիրոջմէն։ Չնչին բան մը, հինգ ղուրուշ։ Այս դրութիւն առանդաբար ընդունուած է շատ մը եկեղեցիներու մէջ, սկսեալ Մայր Եկեղեցիէն։ Եւ ահա, այն Թաղին մէջ որուն կ'ակնարկենք, խորհուրդ կը յղացուի փորուրարի հասոյթը քահանայներէն կըտրել, եկեղեցւոյ մնոտկին փոխանցելու համար։ տէր-հայրերը կ'ընդդիմանան, Թաղականը կը պնդէ։ գործը այս առկախ վիճակին մէջ է, բայց բարեբաղդաբար այն աստիճան կարեւորութիւն չունի որ Ցնտեսական Խորհրդոյ բովէն անցնելու և կրօնական ժողովին մասուցուելու չափ առաջ երթայ։ քահանայները աւելի վշտացած են այս որոշումէն քան բողոքող կը հանդիսանան, և հաւանական է որ իրենց արժանապատուութիւնը պահելու համար, վերջի վերջոյ լուռ համակամութիւն մը ցոյց տան։ բայց ասիկայ չի նշանակեր թէ, գրկանք մը չրլլար իրենց։

Այն գործնական միտքը որ բրեր է այս գիւղը, եկեղեցական հասոյթները աւելցնելու բարի նախանձախնդրութեան մը դրդուած է անշուշտ, և այս տեսակէտով՝ բնաւին քննադատելի։ բայց աւելի բանաւոր չի՞ պիտի ըլլար, երբեմուք մը հաւասարակշռելու համար, նախ և առաջ հասոյթի նոր աղբիւրներ փնտռել, փոխանակ քահանայներուն ընդունուած մէկ իրաւունքը զեղչել ուզելու,—քահանայներուն որոնք ամենէն աւելի յոգնողներն են յուղարկաւորութեանց ատեն, ու մեր եկեղեցական դասակարգերուն ամենէն աւելի կարօտները։ Իբրև ընտանիքի հայր։ Զարժեր ասանկ չնչին պահանջումներով դրդուելու մը առաջ բերել։ Թաղական ու քահանայ ոլքան աւելի համերաշխ ըլլան, այնքան աւելի բարեկարգ կ'ընթանան եկեղեցւոյ գործերը։

Ուրիշ դէպք մ'ալ իմացանք այս օրերս, նոյն Թաղին մէջ պատահած, եւ դարձեալ Նիւթապէս ի վնաս քահանայներուն։ Հարուստ կնոջ մը յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի, որուն ներկայ կը գտնուին երեք եպիսկոպոս, խումբ մը վարդապետներ և տասներեք քահանայ։ Ննջեցեալին ընտանիքը՝ եկեղեցական ծախքի համար վճարուն ոսկի կը յանձնէ եկեղեցւոյ մնոտկին, որպէս զի ամեն ծախք հոգացուի,—բայց ի Թաղման ծախքէն որուն համար վայելուչ գումար մը յատկացուած էր գերեզմանատան։ Եպիսկոպոսներուն կը տրուի 2½ ոսկի, վարդապետներուն 1 ոսկի, իսկ քահանայներուն... 2 մէճիտ։ Ասոնք չեն ընդունիր ու կը խնդրեն որ, բաշխումը արդար ըլլալու համար, գոնէ կէս ոսկի բաժին հանուի իրենց, քանի որ «փորուրարի տուրքն» ալ զեղչուած է. այս վէճն ալ առկախ կը մնայ։

Գուցէ մտածուի թէ մանաւոր դէպքեր են ասոնք, զորս հրապարակելու պէտք չիկար. ընդհակառակն, քանի որ ատեն ատեն ձայներ կը բարձրանան այս ինչ կամ այն ինչ քահանային արարքը նշաւակող, քանի որ այնպէս մը կը ներկայացուին մեր ամուսնացեալ եկեղեցականները՝ իբր թէ մի միայն նիւթականի հետամուտ, քիչ բացառութեամբ արժանի կը հանդիսանան իրենց հոգեւոր կոչման ու պատկառանքին, արդարութիւն է երբեմն մատնանիշ ընել նաեւ այն խստութիւններ զորս աշխարհականք կ'ուզեն ի գործ դնել անոնց նկատմամբ։ երբ պանդուխտ կամ աղքատ ննջեցեալի մը Թաղման ներկայ գտնուելէ խոյս տայ տէրտէրը, ամեն ուժով կը ձայնակցինք եղած դիտողութիւններուն։ բայց երբ ունեւոր մը լիառատ կուտայ և կ'ուզէ որ գոհ ըլլան անոնք որ վերջին աղօթքներն արտասանած էին իր ննջեցեալին վրայ, ինչ պատճառ կայ նիւթոյ բաժին մը հանել քահանայներուն, վշտանալու ու բողոքելու հարկին մէջ դնելով զանոնք։

Ուստի, բարեկրօն, ազնիւ քահանայներ ունենալու փափագն ընդհանուր է ալ մէջին մէջ, և ուրախութեամբ իմացուեցաւ Այմաշի Խնամակալութեան այն տրամադրութիւնը որով Թերեւս յառաջիկային մէջ ուզէ Դպրեվանքն ընել նաեւ Ընծայարան, և կուսակրօն եկեղեցականներուն հետ պատրաստել նաեւ քահանայացուներ։ Մեր բարձրաստիճան կղերն հիմակ աւելի նախանձախնդիր է լաւ յատկութիւններով օժտուած քահանայներ ձեռնադրելու, աւելի խստութեամբ կատարելու անոնց ընտրութիւնը։ բայց երբեք չի մոռցուիր որ քահանան, իբրև ամուսնացած մարդ, վարդապետէն ու եպիսկոպոսէն շատ աւելի նիւթական պէտքեր ունի։ եթէ գիտենք յարգել այս վերջիններուն արժանապատուութիւնն ու դիրքը, գիտնանք նաեւ պակաս յարգանք չընծայել առաջիններուն։ փորուրարի տուրք, յուղարկաւորութեան օրհնեցին, ասանք պզտիկ խնդիրներ են որոնց պատճառաւ պէտք չիկայ քահանայներուն համեստ մէկ իրաւունքը կապտելու։ ժողովուրդին չափ, ուսկից ընտրուած են, թաղականներն ալ փափագող ըլլալու են որ քահանային սիրտը տաք ըլլայ իր պաշտօնին վրայ։ Տ.

ՊՏՈՒՅՏՆԵՐ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Վերջերս տեղացող յորդառատ անձրեւներ Լոնտոնի եղանակը բարեխառն գարնային օդի մը փոխեցին և երկար պըտոյտներ այնքան ճանդարի ու յոգնեցուցիչ չեն ըլլար, թէեւ յուլիսի մէջ ենք։ Սկրսինք ծանօթ չենքէ մը որու պատմութիւնն «Իտուբրտ Խատոմանոյի ժամանակէ կը սկսի։ Անգլիական պատմութեան ծանօթներ գուշակեցին արդէն որ «Ուէսթմինդրրի պարտէն» կ'ակնարկեմ։ Իններորդ դարէն սկսեալ, հոս նոյն տեղւոյն վրայ ազգային ժողովներ կը գումարուէին։ Թէեւ քանիցս հրոյ ճարակ եղած և փոխանորդուած է մասամբ կամ ամբողջովին, բայց այսօրուան չէնքը կը կանգնի նոյն տեղւոյն վրայ և իւր հիմնարկութիւնը կը պարտի 1837 թուականին կամ ուրիշ բառով ԺԹ. դարու արտադրութիւն է և Անգլիային իրաւունք ունի հպարտանալու այդ հրաշակերտով որ իւր գեղարուեստի և ճարտարապետութեան ամենէն նրբին ու կատարեալ արտադրութիւններէ մին է և պէտք մնայ մինչեւ նորագոյն արտադրութիւն մը երեւան գայ։ Ճարտարապետն, համաւաւոր Սըր Չարլզ Պարրին է որ անմահ կը մնայ ցոլոլ անգլիական խորհրդարանը կանգուն է։

Շէնքին արեւելեան կողմէ սկսինք։ Ծախքի մասը լաւ մը կարեկամ դիտելու համար կամ նաւակով Թայմզի ջրերն իջնելու և կամ Ուէսթմինդրրի հոյակապ կամրջին կեդրոնը լաւ դիրք մը գրաւելու ենք. երկրորդ կերպն աւելի խնայողական է քանի որ կամրջի մուտքը ձրի է։ Միջանկեալ յիշեմ թէ այս կամրջիը որ համակ երկաթաչէն է, լայնութեան մասին մեծ կասուրդներու կարգը կը դասուի և գիւերը կարով լուսաւորուած ատեն ծովերեւոյթ արճարանները կերպարանք կը ստանայ։

Հոս, մեր կեդրոնական դիրքէն եթէ երեսնիս դէպի ձախ կողմ դարձնենք, ենթադրելով որ հոսանքն ի վեր կը նայինք, Ս. Թանասի հռչակաւոր հիւանդանոցը իր եօթը ութը նպատակայարմար շէնքերով իրարու կը կանգնի։ Ասկէ քիչ մը անդին նոյն թեւին վրայ Թայմզի ափունքին երկայնութեամբ Քէնղըրպրրի արքեպիսկոպոսին շքեղ դղեակը կայ։

Դառնանք դէպ աջ կողմ ուր կը գտնուի մեր այցելութեան առարկան։ Շէնքին այս մասին հիմը ջրերու մէջ դրուած է և 900 ոտք երկայնութեամբ դիմացկուն քարափ մը՝ դարերով պղտոր ջրին հետ կռուելու ամեն յատկանիշ կը կրէ։ Պարտին երկու ծայրերը ճիշդ եկերքին կսկսին բարձրանալ, միայն կեդրոնական մասը քանի մը կանգուն ետ քաշուած է որով բաւական ընդարձակ հրապարակ մը կը թողու քարափին վրայ և կերես ի թէ յոգնած բարլամենդականներ հոս կուգան երբեմն ազատ շունչ առնելու։

Ամբողջ շինութիւնը անգլիական տուկուն քարէ մը շինուած է որ կարծես ձիւնի և փուքի աւերիչ ազդեցութեան վրայ կը ծիծաղի, բայց սեւ մառախուղը հոս ալ յաղթական տարած է հոգարուսէկ քանդակներն ու արձանագրութիւնները մրոտելով։ Քարափէն քիչ մը ետեւը, կամրջին գրեթէ կից «Ժամացոյցի Աշտարակը» կայ որու ժամհարութիւնը մղոններով հեռուէն կը լսուի, թէեւ զանգակը ճաթած է։ Ժամացոյցի մակերեսի տրամագիծը 23½ ոտք է, թիւերս տեսակին մէջ միակը։ Ասկէ վեր յարկ մը եւս կայ ուրկէ ամեն գիշեր երեքտրական զօրաւոր Լյս մը վարսի դիր կը կասարէ։ Աշտարակը կեռնէն մինչեւ գագաթը պէպէս քանդակներով ծածկուած է և քառակուսի սիւնակի մը ձեւն ունի կոթական վերջաւորութեամբ։ Այս աշտարակն է ուսկից ժամացոյցները կաւդուին, ուղղակի յարաբերութեան մէջ գտնուելով Կրինիչի դիտարանին հետ։

Այս կողման վրայ աշտարակէն զատ մասնաւոր ուշադրութեան գրաւող բան մը չը կայ. ուսարի կանգնենք միւս կողմ, որ չբնն ծէրդ հակառակ կողմն է, և թէեւ քարափի հմայքը չունի, բայց փսմանթեան տպաւոր է իր հանդիսակաց կողմը ունենալով իրմէ շատ աւելի հին և պատմական Ուէսթմինդրի արքայարանը։ Մուտքի բոլոր դռներն այս կողման վրայ կը բացուին և մեր դէմ ելնող առաջին մուտքը բարլամենդի անդամներու կը պատկանի։ Երկաթեայ վանդակորմէն ներս կոկիկ ծառազարդ հրապարակ մը կայ ուր անձնական կառքեր իրենց տէրերուն կ'սպասեն։ Քիչ մը անդին ուրիշ դռան մ'ալ կայ, բաւական զեղցիկ բայց ոչ այնքան ընդարձակ։ դռան վրայի ծանուցումէն կիմանամ թէ «Լորտերու լոբի զաւակաց և օտար ներկայացուցիչներու, մուտքի դուռն է։ Քանի մը մեծ ու փոքր դռներու առջեւէ անցնելէ վերջ, կը հասնինք փառաւոր կամարակապ դրան մը առջեւ որ ծանօթ է «Վիքթորիա կէյթ» անուամբ։ Այս դուռը որուն բարձրութիւնը 50 ոտք է, միայն թագակիրներու առջեւ բաց է և բարլամենդը բանալու համար թագաւորը կամ թագուհին այս դռնէն պէտք է ներս մտնեն։ Զմոռնամ յիշել որ այս հոյակ կամարը բացուած է հանուն աշտարակին մէջ որ թէ՛ բարձրութեան և թէ տարածութեան մասին աշխարհի քաղաքներու աշտարակներուն ամենէն վսեմն ու տեսակին մէջ միակն ըլլալու համարաւ կը վայելէ։ Այս բարձրութեան գագաթն է որ Բարլամենդի նիստերու ծանուցանող «Ինիքն-Ճագ» դրօշակը կը ծածանի։

Պարտին չորրորդ կողմը մասնաւոր հրապարք մ' չունի. իսկ կիսը հանրային պարտեզ մը կայ որ մինչեւ գետնափը կը տարածուի։ Հոս, այս պարտէզին մէջ, պահ մը հանգիստ կառնունք ներքնակողմի այցելութիւնը ուրիշ շաբաթ օրուան մը թողլով։ Ս.ԲԱՐՍԵՂԱՆ

Լոնտոն, 24 յուլիս

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՔԱՐՈԶԻՉԸ.— ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ԱՂՕՔՔԻ ԺՈՂՈՎ.— ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՏԵՂԱՊԱՀ Ս. ՀԱՅՐԸ

ԹՈՐՈՆՏ, 10 յուլիս

Քաղաքիս հայ-բողոքական հասարակութիւնը Կիրակի 8—10 ուսէն կը բացակայեր Թոքատոյիք այն ատենան չեն հրապարակուիր կրօնական նորութիւններէ՝—բայց ա՛յ հպարտանք նորութիւնէ՝—որ այդ թիւը տարիներէ ի վեր աճած չէ. և քարարիս բողոքական քարոզիչները՝ տարիներէ ի վեր միայն իրենց այդ փոքրաթիւ հասարակութեան, այսինքն գրեթէ թափուր ազօթարանի մը մէջ քարոզելու դատապարտուած էին։ Ներկայ քարոզիչն, պատուելի Գասպար Թիւրատեանի օրուան վերապահուած էր որ այդ ազօթարանը անօրինակ հրապոյր մ'ազդէր և իր մէջ համախմբէր ամեն կիրակի հայ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը։ Եթէ ժողովրդեան քարոզ լսելու փափաքն ու պէսքն էր մէկ կողմէն որ զանոնք հոն կը մղէր, միւս կողմէն այս մասին աւելի զօրաւոր պատճառ մը կայ, այն է ներկայ քարոզչին անհամեմատ առաւելութիւնն ու արժանիքը իր նախորդներուն վրայ։

Պատուելի Գասպար դէպ Թոքատի համար՝ քաղաքական քարոզչի նոր տիպար մը կը ներկայացուցնէ։ Իր նախորդներն՝ ոմանք միջնակարգութեամբ մը, կը յատկանիշուէին միւս իրենց վիճակէր և հակառակասէր բնաւորութեամբն և քանի բերող անհամ քարոզչութիւնը։ Պատ. Գասպար առանկակ մը եղած է։ Իր ազնիւ և ընտանի բնաւորութեամբն, իր գրաւիչ և ազդու խօսակցութեամբն, իր կրօնական լայն բարեբնութիւնովն՝ որ չգիտեր դնել ո՛չ մէկ խորշ, ո՛չ միայն յաջողած է ջնջել մեր մէջէն բողոքականութեան նկատմամբ տարածուած ամեն կանխակալ կարծիք, այլ նաեւ այդու անձնապէս ալ ընդհանուր սիրոյ և համակրութեան առարկայ դարձած և ժողովրդականութիւն չտնած է։

Իբր քարոզիչ Պատ. Գասպար իր պերճախօս քարոզներովը, պարզ և ազդու բացատրութիւններով և մատչելի օրինակներով,—իր ոսկերական յատկութիւն մը չէ—իր լսողներուն մէջ այնպէս համակուած է որ ժամանակէ մը ի վեր զինք ունկնդրել փափաքողներու թիւը կ'աւելնայ ա՛յն ատենան՝ որ ժողովարանի ազօթասրահը նեղ գալ սկսած է, և տարածութեամբ յիշել կուտայ գիտցողներուն այն պատմական հակայ և չրեղ ժողովարանը՝ որ կանգնուած էր ներկայ ժողովարանին տեղը, նախաձեռնութեամբ Մր. Վանելիք անուն բարի եւ ազնիւ Մխիթարեանին, և որ հրոյ ճարակ եղած է 1839 ին։

—Այս առթիւ չենք կրնար առանց յիշելու անցնիլ «Երիտասարդներու ազօթքի ժողովը» որ ամեն կիրակի մեկնայն ժողովարանին մէջ սովորական ազօթքի ժողովէն յետոյ տեղի կ'ունենայ և որա մինչեւ ամեն ոք ազատ է Ս. Գրքէն նախապէս որոշուած բնաբանի մը վրայ ելնել խօսիլ։ Այս ժողովին կը մասնակցին կարգ մը հայ երիտասարդներ. բացառութիւններն յայտելով, գրեթէ ամենքն ալ քարոզելու տենչէն բռնուած՝ յարմար առյարմար կ'ելլեն բան մը կը խօսին, բան մը խօսած ըլլալու համար միայն։ Փափաքելի է որ այդ երիտասարդները իրենց չընորհուած խօսելու արտօնութիւնը չարաշար չգործածէին, և կալսդները միայն խօսէին։

—Ինչքան յաւելի է դիտել որ մեր ժողովուրդն սովորած է այս պահուս փնտռել օտար եկեղեցւոյ մէջ այն բանը որ մերիններուն մէջ չիկայ, նոյնքան ուրախալի և մխիթարական է խորհիլ թէ ի մասոյ Թոքատոյիք անշուշտ պիտի վայելեն իրենց նորընծայ Տեղապահին՝ Տ. Վահան փրպ. Ցակոբեանի ներկայութիւնը, որուն եթէ ոչ ուրիշ ձիրքերուն՝ դէթ քաջ քարոզիչ մ'ըլլալուն անձամբ տեղեակ է այս տողերը գրողը, և որուն գալստեան անհամբեր կը սպասեն Թոքատի ազգայինք։ Գ.

ՄԵԾԱՆՈՒՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Անգլիոյ Երեսփոխանաց ժողովին մէկ յանձնաժողովը հաստատապէս ու նպաստաւոր կերպով խօսեցաւ մեղրական գրութեան կիրառութեան վրայ կշիռներու եւ չափերու մասին Անգլիոյ և իւր ստացուածքներուն մէջ։ Յանձնաժողովը խորհուրդ կուտայ հիմակուց օրինաւոր հռչակել այս գրութեան կիրառումը և պայն պարտաւորիչ ընել երկու տարուան պայմանաժամէ մը հետը։ և իրրեւ սկզբնաւորութիւն, կառաջարկէ սորվեցուցեալ զայն բոլոր հանրային գպրոցներու մէջ, «իբրեւ անհրաժեշտ ու ամբողջական մասուսոյութեան», որպէս զի ժողովուրդը պատրաստուի անոր բացարձակ գործածութեանը։

Անոնք որ գիտեն թէ անգլիական ցեղը որքան հաւատարիմ է իր աւանդութիւններուն, որքան կղզիացեալ է ու «պահպանողական», իրաւամբ պիտի զարմանան այս առաջարկութեանց վրայ։ Կշիռներու և չափերու արդի գրութիւնն ո՛ր ատենան անտանելի եղած ըլլալու է որ այս առաջարկութիւններն ըլլան։ Թայմզ իսկ, թէեւ քիչ մը խրտչած Երեսփոխանական ժողովի յանձնաժողովին այս արմատական որոշումէն, կը խոստովանի թէ ֆրանսացի զարդացական մը կրնայ ամենիպէս լուծել խնդիրներ որք կրկին ժամանակ կորսնցուցնել պիտի տային անգլիական չափերը գործածող ամենէն ճարպիկ հաշուողին։ Մնաց որ, անգլիացի գիտնականները մեկդի թողած են զանոնք։

Մեծանուն գիտնական լորտ Քելվին «գլուխ ճաթուց» կանուանէր զանոնք։ Այս հինցած գրութիւն տագնապի պատճառ մ'է վաճառականութեան ու ճարտարագործութեան համար։ Մէկ օրինակն ալ վերջերս տրուած էր երկաթուղիներու միջազգային համաժողովին մէջ որ տեղի ունեցաւ լիմպիսի։

«Բոլոր անգլիացի ճարտարագէտները անոր մէջ պանհանջեցին, կ'ըսէ Տեպա, որ մեզրական գրութիւնն ընդունուի։ Արդարեւ, անգլիական չափերով, մեքենայի գործարանատէրերը կարեւոր գործեր ձեռքէ կը հանեն։ Վերջերս, Եւրոպայ երկաթուղիի ընկերութիւն մը, որ իր կառամատերը կ'աւելցուներ, չուզեց բրիտանական գործարաններուն դիմել։ առանց գործաւորները բան մը չգիտի հանկարծային յատակագծերէն ու ծաւալներէն, վասն զի այս բանաւորներուն գործիքները չունուած էին անտակ մեքենաներ պատրաստելու համար որոց տրամագծերն ու չափերը որոշուած են մանուաչափերով ու գիծով։ Ընկերութիւնն Աւստրիա յանձնարարեց իր պատուէրը։

«Ասոր համար է որ հիմակ Անգլիոյ մէջ դաշնակցութիւն մը կազմուած է, մեղրական էնկերակցութիւն անունով, որ արագութեամբ կը ծաւալի, և առեւտրական սենեակներու մեծագոյն մասը մեղրական գրութեան ընդունելիը կը պահանջեն։

«Միայն թէ յանձնաժողովը քիչ մը կամապաշտ երբ այս գրութեան պարտաւորիչ կիրառումը կը պահանջէ երկու տարի ետքը։ Պէտք է յիշել թէ Ֆրանսայի մէջ անոր ամբողջական գործադրումը 1837ին միայն տեղի ունեցաւ։ Շատ ժամանակ պէտք է փոխելու համար ընդունուած սովորութիւնները՝ առանց չփոթելու օրական փոքր անհամար գործառնութիւններ։»

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ» (36)

ԺԻԼ ՏԸ ԿԱՍԹԻՆ
ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Աղջիկը միայն ունէր աշխարհքի վրայ, և իր աղջիկը հոն չպիտի գտնուէր աչքերը գոցելու համար։ Ինքզինքը կը կշտամբէր իրենց բաժանման միջոցին զայն աճապարանքով հմբուրած ըլլալուն, այնպէս համբուրած չըլլալուն իբր թէ երբէք չտեսնէր զայն... Այդ միջոցին կրնա՞ր միտքէն անցուցեր... ինքզինքը դեռ քաջ և կորովի կը դգար։ Մտքէն չէր անցներ որ այդքան շուտ պիտի մեռնէր։ Մրագիրներ չենած էր... Երբ իր դղեակը ծախուէր, պիտի հրթար իր աղջկանը քով. անոր և Մարքին հետ պիտի պահուըտէր, և երկուքն ալ պիտի ապրէին տղուն հետ շատ երջանիկ մենութեան մը մէջ. ա՛լ չը պիտի բաժնուէին իրարմէ։ Ցոցած էր այս երազը և ահա ընդ միտ բաժնուելու էին իրարմէ... բաժնուիլ առանց տեսնելու զիրար, առանց տալու յիտին հրաժեշտը... Ինք հոս, աղջիկն հոն... Հեռուանց չպիտի հաղորդակցէին իսկ իրենց հոգիները, իրենց ազօթքները չպիտի միանային, վասնզի պիտի մեռնէր առանց Բօլինի գիտութեանը...

Աստուած գթաց այս վիշտին... այս կսկծոտ մօր զրկեց անճառ մխիթարութիւն մը։

Դիշեր մը տոքթորը գտաւ զայն հիացական վիճակի մէջ։ Դէմքը կը ճառագայթէր իբր թէ ամենէն մեծ երջանկութիւնը պատահած ըլլար իրեն։

Բժիշկը մտեցաւ։

Մահամերձը, իր տկարացած ձեռքով, բռնեց իր ձեռքը։ բոլոր ուժովը սեղմեց և անճառ սրտագեղումով մը ըսաւ.

—Շնորհակա՛լ եմ... խնձի դարձուցիք զինքը... շնորհակալ եմ...

Պ. Պեռլօ անոր նայեցաւ, ապշահար... Չէր հասկնար։

—Օ՛հ, զարմանք մի ձեւացուներ, ըսաւ մահամերձը... հոն է... տեսայ...

—Ո՞վ։

—Բօլինը... աղջիկս։

—Բօլի՞ն, և ո՞ւր է։

—Հոս, անկողնիս ստորոտը... Խօսեցաւ հետս, համբուրեց զիս... բազուկներուս մէջ սեղմեցի... Առանց զինքը տեսնելու չպիտի մեռնիմ։ Դէթ վտանգ մը չանցուներ։

Տոքթորն հասկցած էր։

Խեղճ կինն, որուն ուղեղը մեծապէս տկարացած էր, ցնորակծում մ'էր ունեցած։ Այն ատենան կը մտածէր իր աղջկան վրայ որ իրաւ իր անկողնին մօտ տեսած էր զայն։ Բժիշկն օրհնեց Աստուած որ այս երջանկութիւնը տուած էր իրեն։

Թուլաթար ընել խեղճ կինը, անգթութիւն կ'ըլլար։ Հաւ.

—Լաւ ուրեմն, այո, Բօլին պահ մը կրցաւ գալ... Բայց մեկուն չըսէք։ Հոս ոչ ոք տեսած է զայն։

—Իրաւ, քիչ մը առաջ հոս չէ՞ր։

Տոքթորը խոնարհեց գլուխը։

—Եթէ գիտնայիք ի՞նչ ըսաւ ինծի։ Ի՞նչպէս կը սիրէ զիս, ազուր աղջիկս... Ա՛լ չուզեր թողուլ զիս։ Աղէկնալուս պէս հետ պիտի տանի... Կ'երեւայ թէ փոքր Մարքը գեղեցիկ ու խելացի կ'ըլլայ... Երբէք չը պիտի զտնեն զայն... Վիշապներ ունի զինք պաշտպանող... Բօլին ա՛լ վախ չունի...

Խեղճ կինը կը գառանցէր։

Տոքթորը փորձեց հանդարտեցնել զայն։

—Այո, այո, ըսաւ, մի՛ այդչափ խօսիր. կը տկարանաք, և աւելի ուշ կարդկնաք... աւելի ուշ կրնաք ձեր աղջկանը քով երթալ։

—Թող պիտի տաք զիս որ մեկնիմ, այնպէս չէ՞։

—Այո, եթէ խելօք կենաք։

—Եւ ա՛լ վախու բան չը՞պիտի զըտնուի։

—Ոչ, ամենեւին։

—Մնաց որ վիշապները...

—Այո... այո... քնացէք եթէ կուզէք նորէն կաղդուրուիլ։

Պառնուհին երկնցաւ բարձին վրայ և կարծես հանգչեցաւ... երեսն հանդարտ ու քաղցր էր։ Դող ճառագայթում մը կար անոր չուրջը։ Ունեցած երջանկութիւնն էր որ կը լուսաւորէր զինքը։

Տոքթորը պահ մը դիտեց զայն, և դոբովպին երեւոյթով մը մրմնջեց.

—Խե՜ղճ կին։

Ցետոյ նստաւ անոր մօտ անկողնին քով դրուած աթոռին վրայ ուր սովոր էր նստիլ։

Հիւանդին շնչառութիւնը հետզհետէ կը տկարանար։

—Եթէ հիմակ կարենար մեռնիլ. մտածեց, երջանիկ պիտի մեռնէր, աչքերուն առջեւ ունենալով աղջկան տեսիլքը։

Խոր լռութիւն մը տիրած էր։

Դուրսը կը լսուէր աշնան հովն որ ծառերուն մէջ կ'ոռնար, զորս կը մերկացուցնէր իրենց վերջին տերեւներէն, և սենեկին մէջ կանոնաւոր թիք-թաքը Պուլի փոքր ժամահարի մը որ շքմինէին վրայ դրուած էր։

Տոքթորը գիրք մը առած էր և տարտամօրէն աչքէ կ'անցուներ, միտքն այն դժբախտութեան վրայ որ Բօլինի կը սպառնար, այն կորուստին վրայ զոր երկուքն ալ պիտի ընէին։

Մերթ իր աչքերն անձկութեամբ կը դառնային պառնուհիին երեսին զոր լոյսը կը լուսաւորէր և որ այնքան ճերմակ կ'երեւար որքան բարձերը որոց վրայ կը հանգչէր...

Աղախինը մեղմիւ բացաւ դուռը կիսովին։

—Պարոն տոքթորը պէտք չունի՞ մեզի։

—Առ այժմ ոչ... կրնաք պառկիլ... Քունի պէտք ունենալու էք...

—Օ՛հ, ատոր համար չէ...

—Այո... այո, պառկիցէք։ Եթէ ձեր երկուքէն մէկուն պէտք ունենամ, զանգակը կը զարնեմ...

—Տիկինը ի՞նչպէս է...

—Ոչ աղէկ ոչ գէշ...

—Խե՜ղճ տիկին... մրմնջեց ազատինը, յետոյ գիշերը բարի ըսաւ տոքթորին ու մեկնիւ հեռացաւ ոտքին ծայրերուն վրայ։

Պ. Պեռլօ նորէն առաւ գիրքը, և լռութիւնը նորէն տիրեց, գաղտնութեամբ ու անդորրութեամբ խառն լռութիւն մը։

Պառնուհին կը քնանար միշտ. բայց իր շնչառութիւնն աւելի սուլող, աւելի հատկտալ կ'ըլլար...

Տոքթորն սաթի երած էր...

Հիւանդին վրայ ծռելով մատանջութեամբ կը հետեւէր յառաջ եկած ախտանիշերուն։

Ցանկարծ սարսռաց։

Բացագանչութիւն մը արձկեց.

—Ա՛հ, Աստուա՜ծ իմ, փախա՜ծն է։

Նոյն պահուն պառնուհին շարժում մը ըրաւ. բացաւ աչքերը. առաջ կարկառեց բազուկները և սա ազաղակը արձկեց թէ՛ իր բերնէն, թէ իր սրտէն, թէ իր հոգիէն.

—Բօլին, աղջիկս...

Իր շուրթերը եռանդուն, խանդավառ համբոյրի մը ազմուկը հանեցին... Ցետոյ նորէն ինկաւ բարձին վրայ։ Մեռած էր... Մեռած, մտածեց տոքթորը, իր աղջկան բազուկներուն մէջ ... թէեւ աղջիկը բացակայ ըլլար։

Եւ ընորհակալ եղաւ Աստուծոյ որ այդպէս մեռած էր տիկին։

Շրմինէին գնաց, քաղեց զանգակին լարը, և քանի մը վայրկեան ետքը աղախիրը կը վազեր։

Պ. Պեռլօ տիրուհին ցուցուց անոր։

—Ամեն բան վերջացաւ, ըսաւ։

Կինը ծնրադրեց ու սկսաւ հեծկլտալ։ Իր արցունքներուն մէջ կ'ըսէր։

—Ի՞նչ դժբախտութիւն, տիկինը որ այնքան բարի էր։ Եւ օրիորդը որ հոս չէր։

—Տեսաւ զայն, ըսաւ տոքթորը։

—Օրիո՞րդը։

—Անոր բազուկներուն մէջ մեռաւ։

Ագախինը բժիշկին նայեցաւ, կարծես ինքնին հարցնելով թէ քիթի՞ն կը խնդար, թէ կը խենդենար։

Պ. Պեռլօ ուշադրութիւն չդրաւ... մեղմիւ գոգեց մեռելին աչքերը և ծնրադրեց անոր մօտ...

Պառնուհիին դէմքն այնքան անդորր էր, այնքան հանգարտ որ կարծես խորին քունի կը քնանար։

Մառի ապշած մնացեր էր։

—Չեմ կրնար հաւատալ որ, կ'ըսէր, խեղճ տիրուհիս մեռած ըլլայ... միշտ կը թուի ինձ թէ պիտի արթննայ ու կանչէ զիս։

Մերիան պառնուհիին մահուան լուրը չուտով տարածուեցաւ երկրին մէջ և մինչեւ Իրլանդա մարքիզին ականջն հասաւ... Սա կանչել տուաւ Պ. Լանթէնը։

—Լաւ ուրեմն, ըսաւ, զոքանչս մեռաւ։

—Գիտեմ, պարոն մարքիզ։

—Եւ աղջիկը չերեւցաւ։

—Չեմ հասկնար։ Այս մարդերն իմ կարծածէս աւելի զօրաւոր են... Բայց անկարելի է որ յուղարկաւորութեան չի գայ։

—Ո՞վ գիտէ։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒԼԻՍ 22,3 ՕԳՈՍՏ. 1895

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Ժամանակիս յառաջդիմական բերումներէն մէկն է որ հիմակ ամեն ատենէ աւելի կը զգանք միջնակարգ կրթութեան պէտքը։ Մինչեւ քառորդդար առաջ, միջնակարգ կրթութիւնը մեր մէջ խիստ քիչերու մենաշնորհն էր։ Թոգսային վարժարանք, լատայիներն անգամ, միայն լեզուագիտական ուսման համար նախակրթութեան սահմանէն անդին կ'անցնէին։ Գիտական ու գրագիտական ուսմանց մասին, բարձրագոյն նախակրթութեան անձուկ շրջանակին մէջ կը մնային։ Այս է պատճառն որ նախորդ սերունդին կրթութիւնն այնքան թերի կողմեր ունէր, և արդի չափահասներունը քաղաքացի է ըստ մեծի մասին նախակրթարաններու նախկին աշակերտներէ։ Բնական է որ միջնակարգ կրթութիւնն ազդի մը մէջ սկսի նախակրթութենէն ետքը։ Զարգացման բնական պայմաններէն է այս։ Յայսոր քաղաքակրթի կառավարութիւնք ամենէն աւելի այժ կուտան նախակրթութեան, զոր պարտաւորիչ և ձրի հռչակելն ազգային պարտականութիւն կը նկատեն, միջնակարգ կրթութիւնն աւելի կամ նուազ անհատական ձեռնարկութեան թողլով։ Այս մասին այլ և այլ դրութիւնք կան Եւրոպոյ մէջ. մէկ ծայրն ըլլալով Ռուսիա, ուր նախակրթութիւնը տակաւին ո՛չ պարտաւորիչ է ո՛չ ձրի բոլորովին, և միւս ծայրը Ֆրանսա, ուր ո՛չ միայն նախակրթութիւնը պետական հսկողութեան ներքեւ ձրի և պարտաւորիչ է, այլ և միջնակարգ կրթութիւնն աւելի կամ նուազ կանոնաւոր ձեռնարկութեան թողլով։ Այս մասին այլ և այլ դրութիւնք կան Եւրոպոյ մէջ. մէկ ծայրն ըլլալով Ռուսիա, ուր նախակրթութիւնը տակաւին ո՛չ պարտաւորիչ է ո՛չ ձրի բոլորովին, և միւս ծայրը Ֆրանսա, ուր ո՛չ միայն նախակրթութիւնը պետական հսկողութեան ներքեւ ձրի և պարտաւորիչ է, այլ և միջնակարգ կրթութիւնն աւելի կամ նուազ անհատական

ռալարկէ նաեւ որ բժիշկներու հիւանդ նայած սենեակները, նաւակներու բաղմոցները և գարեջրատուններու և սրճարաններու նստարաններն ալ ապանեխուին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութեան մեծաքսներու ճիւղին տնօրէն Թորգոմեան էֆէնտի Սէլանիկ գացած և մէկ քանի օր յետոյ Մանսաղը ուղեւորած է։

Թորգոմեան էֆէնտի պաշտօն ունի յառաջիկայ տարւոյն համար մետաքսի մրցում մը հաստատել և հարկ եղածն ի գործ դնել շերամի հունտի տեսակը բարեփոխելու համար։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպանատան պահակնաւուն հրամանատարը, սպայք և երկու սեռէ հրաւիրեալներ առջի օրը շոգեմակոյկով Պէյքօզ գացած և դաշտային զուարճութիւն մը կատարած էին։ Իրիկուան Պէյքօզէն Թարապիա դառնալուն. հրամանատարն, որ շոգեմակոյկին հեղեղը նրատած էր, հաւասարակշռութիւնը կորսնցուցնելով ծովը ինկաւ. շոգեմակոյկին մէջ գտնուողներն ուշագրութիւն չդրին և շոգեմակոյկը ճամբան շարունակեց։ Թօշոն ատնուն Թարապիացի նաւավար մը, որ նոյն միջոցին անկից կ'անցնէր, տեսաւ հրամանատարը և զայն ծովէն աղատելով Թարապիա տարաւ։

ՍԵՐԳ ՎԱՐԺԱՐԱՆՑ.— Մայրաքաղաքիս մէջ հրատարակեալ սերբերէն Զաբէկիրատ՝ կլանեալ լրագիրը տեղեկութիւն կուտայ թէ Բրէդրիի (Մանսաղը) և Եէնիբազարի (Փօսօվա) գաւառակաց մէջ քսան սերգ վարժարաններ կան, ուր կը յաճախեն 964 աշակերտներ, որոց 221ն՝ աղջիկ։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ երկաթուղեաց ընդհանուր տնօրէն Պ. Կրօսկօյց Վիէննա գացած է։

ԲԷՆՏԻՐԻ մէջ հեռագրական կայան մը պիտի հաստատուի, որուն համար հարկ եղած պաշտօնեայք կարգուած են։ Այժմ կայանին համար յարմար տեղ մը որոշելու ձեռնարկուած է։

ՆԱԻԹԻ ՀԱՆՑ.—Վանեցի Ղալիպ փաշայի արտօնութիւն տրուած է՝ Վանայ Պարկերի գաւառակին մէջ նաւթի հանքի մը համար հետազօտութիւններ կատարելու։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ շոգենաւերու ընկերութիւնը երեք նոր շոգենաւեր ալ պիտի դնէ։

ՔԻՍԷՆՏԻՐԷ գաւառակին (Սէլանիկ) Թաղապետական բժիշկ կարգուած է բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղին շրջանաւարտներէն կարապետ էֆէնտի։

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Բուէլիի երկաթուղեաց պարտաթուղթերու վերջին վիճակահանութենէն՝ Ագսերայի կողմը փուռի մը սպասաւորներէն Եօրկի, որ բրօմէս մը գնած էր, հարիւր քսանըհինգ ռսկի շահած է։

ԴԻԱԿ ՄԸ.—Երէկ Ղալաթիոյ Ծովեզերքէն մարդու դիակ մը գտնուեցաւ, որուն վրայ սեւ բաճկոն մը և շալվար մը կար, սակայն ով ըլլալը կարելի չեղաւ տեսնել։

ՅԵՆԵՐԻ մէջ առջի օրը ժամ 7 ին երեք շարագործներ փորձեցին մտնել ձէթի վաճառական Նիքօլաքիի տունը. Դրացիներն իմանալով լուր տուին ոստիկանութեան պաշտօնէից, որք անմիջապէս սկսան հալածել շարագործները։ Ասոնք սկսան դէպի Պալաթ առաջանալ, սակայն իրենցմէ երկուքը ձերբակալուեցան. երրորդը կարապետ Ազէքս անուն վաղեմի շարագործ մը, ծովեզերքն մօտենալով նաւակի մը մէջ նետուեցաւ և զէն ի ձեռին սպառնացաւ նաւավարին որ բացուի, սակայն նոյն միջոցին ոստիկան մը հասաւ։ Շարագործը բէվոլվէրը քաշելով վեց անգամ պարպեց և վիրաւորեց նաւավարը՝ Պէքիր և երկու հրայ աղջիկներ, որոց մին վիզէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Ասոնք անմիջապէս հիւանդանոց տարուեցան։ Ազէքս ձերբակալուելով Ոստիկանութեան Դուռը տարուեցաւ։ Միւս երկու ձերբակալեալներն են Եօրկի Բօզլա և Բօսֆի Զախարիա։

ԳԸՆԱԼԸ կղզին առջեւ երէկ իրիկուն Միքայէլ անուն տղայ մը ծովը ինկաւ եւ խղդուելուն մաղ մնացած էր, երբ նոյն կղզւոյն մէջ Թօհանճի Միհրան աղա Հայ մաքսեան հագուստներովը ծովը նետուեցաւ եւ ողջ առողջ ազատեց այդ տղան։

Պ. Պ. ՆՕՄԻՏՕ և Քալլիոտիսի ծաղրանը ու չաքարատունը, որ այսօր կը բացուի «Օ Քամելիա» անունով, հասարակութիւնն ամեն կերպով գոհ ընելու երաշխիք կ'ընծայէ։ Ուստի կ'արժէ տնգամ մը այցելել հոն ու անձամբ տեսնել։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆ

Մնակեան էֆէնտիի օսմ. թատերախումբն այս գիշեր արտասովոր շքեղ ներկայացում մը կուտայ Իւսկիւտար, Գէյլէր-Օղլուի պարտէզի թատրոնին մէջ, ի նպաստ խումբին առաջին դերասանուհիներէն տիկին Ա. Պիննէմէճեանի, ներկայացուելիք խաղն է, ԼԷՐՈՒԻՆ ԴԱՏԸ, երգախառն թատերգութիւն ութ արարուածով, Թուրքերէն լեզուաւ, որուն պիտի յաջորդէ մէկ արարուածով կատակերգութիւն մը։

Նոյն խումբը վաղը դիշեր (կիրակի) Նշան-Թաշի Օռօռա պարտէզի թատրոնին մէջ պիտի ներկայացունէ ի նպաստ խումբին կատակերգակ Պ. Զօպանեանի, ԲԸՇՈՒԱՌ ԿՆՈՋ, տառմ վեց արարուածով, Թուրքերէն լեզուաւ, և զուարճալի մը։

Թէ՛ տիկին Պիննէմէճեան և թէ Պ. Զօպանեան, բեմական երկու անխոնջ աշխատաւորներ, կը յուսան թէ հասարակութիւնը պիտի յօժարի իր ներկայութեամբ պատուել սոյն երեկոյթները զորս պատրաստելու համար ջանք չէ խնայուած։

ԱԳԱՐԱԿԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԷ

Քիչ մը ալ գիւղատնտեսական։

Սիսէն կը վերադառնանք։ Ի Մամեստիա, Մուշեղ աղայի տունը գիշեր մը օթեւանելէ յետոյ, մայիս 11ի առաւօտուն Ատանայի Ունճեան Գրիգոր աղա հնագէտ և զուարթ ծերունին սեպհականութիւնն եղող Միսիսի գետափնեայ ծառաստանը պարտէզը գացինք, և նախաճաշեցինք։

Ցերեկեայ ժամը 6ին կառք նստանք, և Զահանայ իննակնեայ կամուրջին գըլուխը՝ սրճարան Վարդանէն պապրակ վարդէ օշարակներ ըմպելէ վերջ՝ ճամբայ ելանք օրուան սաստիկ տաքին։

Հեղձուցիչ է օդը։ Հաւգիստ չունչ առնել չի տար մեզ կառքին մէջ, որուն ձիերը շարունակ մտրակելով, հոս հոս հազ կրիայի տրուելիքեամբ կ'ընթան զառիվեր՝ քրտնաթաթախ։

Վերջապէս, Ցարսախ բլրակի մօտ հասանք։ Քիւրքճի և Հաճի-Եօնուզի գիւղերուն մօտ՝ պտղոյկ ջրհոր մը գտանք ճամբուն վրայ։ Տասը գրկաչափ խորութիւնէ ջուր քաշեցին և մեզ հրամցուցին երկու չինական գիւղնի կիներ, որոնք շրջակայ արուարձանէ մը ութը բարձր շլակած էին ջուր տանելու համար։

Ինչ որ է, Աճիտերէ և Աղարճա գիւղերը անցնելով հասանք Զալ լեռը, որուն կատարին վրայ դամբարան մը կայ, ուր Պուլամաճլը-Ցետէն թաղուած է, և մերձակայ բնակչաց՝ տեսակ մը ուխտատեղի է։

Ժամը 8ին, ժամանեցինք Պզտիկեան Ցակոբ էֆէնտիի մեծ ագարակը, օրուան տաքէն քիչ մը շունչ առնելու համար։

Այս ագարակ կը գտնուի ուղիղ ճանապարհէն քիչ մը դէպ ի յալ՝ գրեթէ 10 վայրկեան հեռաւորութեամբ Ինճիրլի անուն գիւղին մէջ, ուր 50 տուներ կան, որոց երեսունէն աւելին Հայ են։

Նկարագրենք ագարակը, որ իր տեսակին մէջ տիպարագարակ մըն է։

Նախ կը մտնենք մեծ հոյակապ դռնէ մը, որոյ աջ կողմէն սանդուղներով կը բարձրանանք աշտարակի պէս չինուած քառակուսի սրահ մը՝ չորս կողմը բաց, ու վրան միայն գոց։

Աքանչելի տեսարան մը ունի այս գիւղական բէօշկը, զոր տեղական բարքառով Լաբաթա կ'անուանեն։

Իսկ ագարակին ձախ կողմը մեծ ջրհոր մը՝ չորս կողմէ պատած քարակոփ աւազաններով, որ կը ծառայեն կենդանեաց ջուր խմցնելու։

Այս ջրհորին կից՝ լճակ մը ձեւացած է, յատկապէս գոմշուկներու զովացման համար, ինչպէս քիչ յետոյ տեսանք անոնց երամով գալ և ցերեկուան արեգակէն տանջուած մարմինները զովացնելու համար անմիջապէս լճակ մտնելնին ու տապլտկելնին։

Երկար, քառանկիւն վայելուչ շրջապատ մը ունի ագարակը։

Մտից մեծ դրան հանդէպ կ'իյնան՝ ոչխարաց, եզներաց, կովերու, ձիերու փարախները։ Ասոնք հեղհեղէ գալով, իրենց տեղերը կը բռնեն։

Փարախներու կից է այն երկարաձիգ չէնքն, որ կը պարունակէ մառանը, չոմոքարանները, խոհանոցը, հայի փուռը և ձիերու ախոռը, ինչպէս նաեւ ցորենի, գարիի, սուսամի և բամպակի ամբարանոցը։

Իսկ ջրաղացի կից մասը՝ քանի մը մաքուր և վայելուչ սենեակներ, ուր ամառը կը բնակի Պզտիկեան ագարակատէր պարոնը։

* * *

Մոռցայ յիշել թէ՝ հաղիւ ջրաղացը ելանք և նստելու ու շունչ առնելու ժամանակ չտուած, մեր ագարակատիրոջ անդրանիկ որդին՝ Պ. Պօղոս՝ առոյգ և պատուական երիտասարդն, իր պապերէն ու հօրմէն սորված և ժառանգած հիւրընկալութեամբն՝ անմիջապէս մառաուակեց ջերմեռանդ նոր քաշուած պաղ ջրով պատրաստուած իւղալի թանը։

Ընթերցողը՝ թող երեւակայէ՝ թէ ի՞նչ ախորժօքը իրարու ձեռքէ կը խլէինք թանի օշարակներն, որուն ելիրան-լիմոնաթա՝ անունը տուինք պատշաճօրեն։

Չեմ կարծիր թէ՝ Տիլեմաքը՝ Եւգարիսի ձեռքէն ըմպած բաժակէն այնչափ հաճոյք զգացած ըլլայ, որչափ մենք այս զովացուցիչ թանէն։

Հաղիւ թէ հանդչած էինք, յանկարծ տեսանք որ մեր դիմացը ագարակին հաց թխողը՝ շարունակ փուռը կը նետէր խմորները։ Ասոր քովն ալ խոհարարը՝ շտապով կը գետեղէր միաչափ պղնձէ խոշոր սկաւառակներ։

Կերակուրի հոտը՝ մեր քաղցն ալ կը շոգաբորբէր, կը գրգռէր։ Մինչ այս մինչ այն, և ահա՛ ահագին խումբ մը գործաւորաց, թուով երկու հարիւրի մօտ, այր, կին, երիտասարդ եւ աղջիկ, ո՛ր մէկը՝ թակն ի յուս, ոմանք դերանդին չալած, այլք մանգաղ ի ձեռին։ Մին կը կրէ կեռակուրի պղնձէ ամանները, որպէս և այլք զանազան գործիք, և այսպէս կը մտնեն ագարակ, ու անմիջապէս կը բարձրանան տանիսին վրայ։

Մեզի համար արտասովոր է այս տեսարանը։ Խուճապ և իրարանցում կայ։ Փոշին կը բարձրանայ, կը ծառանայ մինչեւ երկինք։

Իւրաքանչիւր գործաւորին՝ ագարակատիրոջ կողմանէ անկողնոյ ծառայելու համար տրուած փսիաթներու փոշին է այս։ Ամեն ոք՝ իրենը կը մաքրէ, գիշերային հանգստութեանը համար։

Ո՛չ բարձ և ո՛չ վիրմակ կ'երեւին մէջ տեղ։ Միայն թէ մի քանին, քիչ մ'աւելի ճաշակի տէր համալուղներ, մէյմէկ խուրձ դալար խոտ՝ բարձի տեղ գլուխնուն ներքեւ կը դնեն։

Ա՛լ ժամանակ չկայ, ապա թէ ոչ՝ քաղցած կը մնան։

Ի թօթափել ական, կամ իրենց հասկցած լեզուով, հաղիւ թէ «չաթալ-սօլուղի» մ'առած կը բոլորին ջ՛ակ ջ՛ակ, ո՛ւր չորս, ո՛ւր հինգ և ո՛ւր վեց։

Փայտէ դգալներ—զոր ագարակատէրը՝ երկուչաքի գլուխ՝ մչակները վարձած ժամանակ—ամենուն կը բաժնէ, և գործիներնին վերջացած ատեն՝ ետ կ'առնէ փոխարներուն հետ։

Հաց բաժնողը՝ անմիջապէս կռնակը շպկած տոպրակով կը ներկայանայ, ձեռքերը կը կարկառեն՝ հացերնին առնելու։ Ապուրը՝ մեծ ամաններով կը բաժնուի իւրաքանչիւր խմբին։

Երբ դգալները կը շարժին, նոր տեսարան մը կը պարզուի, սօսունները կը պտտուին (1)։ Կարծես տեսակ մը ճակատամարտի մէջ են։

Վաստակաբեկ գործաւորը՝ օրուան աշխատութենէն պարտասեալ, աներեւակայելի ախորժանօք կը լափէ։

Բազմահարուստ մեծատունը՝ կարելի է բազմախորտիկ և ազնիւ որսի մսերով պատրաստած սեղանի մը վրայ՝ սոյն ախորժը ու համը զգայ։ Եւ ի՞նչպէս չի նախանձի իւր դիւրակեաց վիճակին մէջ՝ այս գեղջկական հանգիստին չի հաւասարելուն վրայ։

Քառասուն մը չի տեւեր այս տեսարանը. լեսկած ու կուշտ ու կուռ գործաւորը՝ յօնքերուն վրայ Մօրփէոսի ծանրութիւնը կ'զգայ, և ժամանակ չունենար իր երկթեւեայ Խոպոտոյը Թրթռացնել։ Հաղիւ թէ մի երկուսը՝ քաշութիւն ունեցան մատներնին շարժելու, և ահա անոնք ալ գլորեցան իրենց ընկերներուն նման՝ բնական անկողինները վրայ։

Զի մոռնանք յիշել մեր ԶէֆԹեֆ-Պաչէն՝ Մինաս աղբարն։ Այն ալ իր երկրագործական ազդեցութիւնն ի գործ կը դնէր։ Միջոց մը՝ կոկորդալիր և պորտկալից հրամաններ և հրահանգներ կ'արձակէր, որպէս զի ագարակատէրը լսէ և տեսնէ՝ իր հաւատարիմ տնտեսին կամ ԶէֆԹեֆ-Պաչէին գործունէութիւնը։

Ագարակատէր ըսածս, այս պահուս՝ վերոյիշեալ Պողոսիկ աղան է. այն վայելչադէմ, բարձրահասակ, յաղթանդամ, աչխոյժ բայց ամօթխած երիտասարդը, որ չպիտոր թէ ի՞նչ կերպով իւր անակնկալ հիւրերը պատուսիրէ և մեծարէ։

Պողոսիկ աղան ալ իր հրամանները, իր պատգամները կ'արձակէր ի պատիւ մեզի։ Գառնուկ և հաւեր մորթել, սեր, կարագ, մածուն, հաւկիթ, ի մի բան, ագարակին ամէն իսորտերը՝ ինչ որ Ատանայ բարիքներով լեցուած կը գտնուին, մէջ բերել։

Հաղիւ կը տանձնէք իր հրամանը, և միայն գառնուկը կը փրկենք։

Ա՜հ, ո՛վ կրնայ մոռնալ այն «ժամփկ» անուանեալ թթուաշ իւղալի մածնէ պատրաստուածը, Էնէ-ֆէ-Նէաա պտուղը, նոր հիսա գմրուխտագոյն վարունգը և այլն, իւր սարքը։

* * *

Ագարակի շուրջը ցանեցիր կան տասնեւհինգի չափ հայոց ագարակներ, ուր ինչպէս գիտցինք, գրեթէ կրկնապատիկ՝ հայ երկրագործ բնակչաց տուներ, որոնք երթալով աւելնալու վրայ են։

Ըստ Հայոց սովորութեան, ամենուրեք մեր գաղութիք՝ թերեւս այս թիւը չհասած, եկեղեցւոյ պէտքը կը դայն։

Ասոնք ալ բազում տարիներէ ի վեր, խարկելով, թօսելով, վերջապէս գործի ձեռնարկել կը մտադրէին։

Մեր Պզտիկեան ագարակատէր Ցակոբ էֆէնտին կը խոստանայ՝ եկեղեցւոյ տեղւոյն համար իր հողերէն բաժին մը հանել։ Բայց անցեալ տարուան տեղական բերքին արժէքը չունենալը՝ որ է ցորեն, գարի, վարսակ, բամպակ և չուշմայ, կը ստիպէ զիրենք յետս կասիլ։

Եթէ Աստուած յաջողէ, մտադիր են այս տարի՝ սոյն բարի խորհուրդը մարմնացնել, ի միութարութիւն գիւղի ժողովրդեան։

Պզտիկեանք (2) իրենց փափաքը իրագործելու մասին՝ մեզի համար ամենէն դիւրաւոր համարուած տեղն ու դրամը հայթայթելու միջոցն ոչինչ կը համարին, եւ այժմ պաշտօնական ձեւակերպութեանց կը փափաղին ձեռնարկել։

* * *

Ընթրիքէն առաջ՝ առիթ ունեցանք ագարակին դէմը նոր չինուած բամպակի գործարանը այցել, որուն մեքենայք — որ պիտի բաժանեն հունտը կամ սերմը բամպակէն — տակաւին գետեղուած չէին։

Ասոր յարակից չէնք մը զոր պէտք կ'անուանեն, ուր կը պատրաստուին իրենց կորկոտն ու ձուաբը՝ իպէտս բամպաթիւ գործաւորաց, բաւական կոկիկ էր։

Երկաթագործի, պայտարի, քարակոփի, դարբինի, ատաղձագործի խանութները նկարագրել՝ աւելորդ կը համարինք։

Ագարակին շուրջը կը պատնէ՝ Պզտիկեանց յարակից հողերը և անգաստանները։ Խաղողի ընդարձակ այգի, ծառաստան, բանջարեղինաց պարտէզ, ցորենի և այլ բուսեղինաց լայնածաւալ արտեր։

Աւաւօտ է։ աղօթարանը բացուած է։ Պէտք է յառնել, և զով զեփիւռը վայելել։

Կառապան կարապետը կշտապէ, եւ

---

(1) Օրը հինգ ժամ հաց կը տրուի գործաւորաց՝ ագարակին կողմանէ։ Առաւօտուն կանուխ՝ իբրեւ թեթեւաճաշ, հաց կամ ոսմա-ն մ'ունին։ Յետոյ նախաճաշ՝ հաց և փիլաւ։ Ճաշու պահուն՝ հաց ու թան։ Երեկոն ռուփ կամ սոխ։ Սալոֆ՝ հաց, կամ իբրեւ նախընթերք կը տրուին չոր հաց։ Իսկ իբրեւ ընթրիք՝ հաց և ապուր է բաժիններն։

(2) Պզտիկեանց նախահայրը Սարվասուէն գաղթած, և հայ բարեպաշտութեան կատարեալ տիպար գիրգասան մ'է։ Այս ազգատոհմին մէջ՝ պահեցողութիւնը և ծոմապահութիւնը աւանդական է։ Համբարձման տօնէն մինչեւ Հոգեգալստեան կիւրակէն, 9 օր, ծոմ կը պահեն, և հաղթապահ կ'անուանեն իրենց մէջ։ 45 անդամներէ կը բաղկանայ այժմ Պզտիկեանց ընտանիքը որոց գաւակներէն չորսը Պերպերեան վարժարանի նախկին սաներ են։

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ օսմ. հանրային պարտուց բաժնետէրերուն թէ 1881 դեկտ. 8/20ի կայս. հրամարտակին 5 հատուածին է յօդուածին համեմատ, բոլոր այն կտրոնները որք վեց ամսուան մէջ չգանձուին իրենց պայմանաժամին լրումէն սկսեալ կնոչուած են։

Հետեւապէս 1889 սեպտ. 1/13ի կտրոնները թէպէ չգանձուին մինչեւ 1895 սեպտ. 12, հանրային պարտուց բով պիտի մնան։ 10—13

SPLENDIDE CAFE
MAISON MEGUERDITCH TOKATLIAN

Menu du 3 Août 1895

HORS-D'ŒUVRES VARIÉS

POTAGES.—Consommé, Potage saint Germain.

PATÉS.—Bouchée Bourgeoise, Pilaw Circassien.

POISSONS.—Homard Crème Gratin, Bar Mayonnaise, Rouget en caisse sauce Crevette, Espadon à la Turque.

ENTRÉES.—Poulet à l'Africaine, Tête de Veau à l'Anglaise, Tournedos Brogance, Côte d'agneau Pompadour.

ROTIS.—Agneau, Poulet, Veau, Roast-beef.

LÉGUMES.—Tomates sautés, Laitues braisées au madère, Jardinière au beurre, Ragout aux Gombauts, Aubergine Silkmé, Courge Moussakga.

ENTREMETS.—Glaces: Gateau Marcellin, Glaces Moka et citron Granit au Kirsch.

Déjeuner 20 piastres.

Hors d'œuvre, 3 plats et dessert aux choix sur la carte, vin compris.

Le dîner est servi de 7 à 9 heures.

Potage, poissons, entrée, rôti, salade, légumes, entremets et dessert au choix, vin compris.

Dîner 25 piastres. 296

ԱՊ ԹԻՊ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ՀԱՆԱՀԱՆ ԱՐԺԵԹԳԻՐ
ԷՐՆԵՍԴ ԿԼԱՎԱՆԻ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա Մէնմէկ Ալի Փաշա խան թիւ 22

Պատիւ ունիմ ծանուցանել թէ՝ դրամատուն մը հաստատած եմ, եւրոպական դրամատուններու ընդունած դրամեան համեմատ, վճիռներ անուանելու ունեցող կառավարական արժեթղթեր վաճառելու համար, կանխիկ՝ ու ապառիկ ամսական համեստ վճարումներով, դրամներ մը որ մեծամեծ առաւելութիւններ կընծայէ։

Այս դրամատուն իրր ասանդատեղի կը ծառայէ, ամական ներդա իւնեղով գնողներուն, որոնք որոշեալ պայմանաժամէ մը վերջ արժեթուղթի մը տէր կըլլան, ինչպէս արդէն շատերը եղած են, եւ ապահով են որ երբ ուզեն կրնան անոր փոխարէնը՝ պայմանաժամէն իսկ առաջ վճարելով ձեռք անցնել։ Արեւելեան-երկաթուղւոյ արժեթուղթ մը զն՝ը, իւր առաջին ամսական վճարումէն անմիջապէս ըստանալ թիւ մը, իրաւունք տուող մասնակցելու յիսեալ արժեթղթի բոլոր վիճակահանութեանց եւ ամբողջ շահուն, մինչեւ իսկ 600,000 ֆր.ի պարգեւին, իբր թէ վճարած ըլլար արժեթուղթի գինը ամբողջապէս։

Ահա, օրական մի միայն 27 փարա խնայողութեամբ, հարատեւապէս դիրքին միջոց մը պէտք է օգտուիլ առիթէն։

Ցիշեալ դրամատունն, Արեւելեան-երկաթուղւոյ պարտաթուղթերէն զատ կը վաճառէ նաեւ հետեւեալ արժեթուղթերն. փարատուիրեմ Վիլլա տը Բարիի 18.5, 1869, 1871, 1886 ի, փարատուիրեմ Ռուէլի Ֆոնսիէ տը Ֆրանս Ֆոնդիւսիոն եւ Ֆոնսիէր 879 ի, Բանատիայի արժեթղթիր, Ռուէլի Ֆոնսիէ Լէմբրուէն, Վիլլա տը Պրի-Բակ, եւլն. եւլն. ասոնք 4 % եւ 3 % տոկոս ունին եւ բաժնորդաց հաշուոյն կը պատկանին, ասոնցմէ զատ 50,000 20,000 20,000 50,000 100,000 100,000 50,000 եւլն. եւլն. մեծ պարգեւներ ունին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. ԷՐՆԵՍԴ ԿԼԱՎԱՆԻ Գուռաւոյ մէջ գործակատարին ընդ փ՝փարդոյը, պարտիզին մէջտեղ յիսաստէն դիմել։ 4—26

ՄԵՆ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՏԱՐԵԿԱՆ
Ο ԼՈՒՎՌ

Վաճառատուն Ն. Թիպէրիոս և որդ.
194 Բերա, Մեծ-Փողոց, 194
ՄԻԱՅՆ 15 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Սկսեալ 17/29 յուլիս երկուշաբթիէն վաճառում եղանակի վերջի առթիւ, մեծ զեղչով. ՀԱՆՈՒԹԵՓԱԿ

Մետաքսեղէն, բրդեղէն, ֆուլարներ, պէնկլին, փայլուն անդուս, մուսլին, պարիզ, ժանեակ, բամանդրի, հովանոց, հովհար և այլն։

ՄԻԱԿ ԱՌԹԻՒ

Զորձեղէնի գնմանց համար
Վաճառատան էնթրէ

ՏՈՔԹՈՐ ՎԱՐԴԱԶԱՐ

Հիսանդ կ'ը զուսի ամեն օր ժամ 8 էն 10, իւր տունը, Թէ ա Քիւչիւք Բա մա, քաղաքամէջ 2։
Ամեն առաւօտ կայցելի, Գուռ-փափա Զարշիֆան զեղարանը։ Երեքշաբթի օրերը ծրի։
Թիւ 324 23—30

ՏԱՄԱՏԵԱՆ ԵՒ ԹԱԹԱՐԵԱՆ
ՄՔԹԵՐԱՆՈՑ
ԳՈՆԵԱՔԻ, ԳԻՆԻՆ ԵՒ ԶԱՆԱԶԱՆ ԸՄՊԵԼԵԱՑ
ՈՐՈՇ ԳԻՆ ԵՒ ԶԱՓՈՒՆՈՐ

Մի միայն խղճով յատկապէս պատրաստեալ գինի և գտնեք թէ չիշիրով եւ թէ տակառով կը վաճառուին չափաւոր գներով, ԶԱՆԱԶԱՆ, ՔԷՐՇԷՄՊԷ-ՓԱԶԱՐ, ՇԱՀՍՈՒԱՐ՝ ՓՈՂՈՑ թիւ 37 մթերանոցին մէջ (Պանք Օթօմանի նախորդ շէնքին եւ Մանուկեան տպարանի կից)։
375 1—50

ԾԱՂԱՐԱՆ—ՇԱՔԱՐԱՍԱՏՈՒՆ
«Օ ՔԱՄԵԼԻԱ»
ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՐՈՊԷՔԻ ՔԱԼԱՔԸՐՍՈՒ ՓՈՂՈՑ
ԲՐԱՄՈՒԷՅԻ ԿԱՅԱՐԱՆԻՆ ՄՕՏ ԹԻՒ 105

Պ. Պ. Ա Նօ իրօ եւ Ա. Քալլիոտիս պատիւ ունին, ծանուցանել հասարակութեան թէ, նոր ծաղարան մը եւ շաքարատուն մը (Բ.ԴԻ ԸՆԻ—ՔԱՐՇԵՄԻԼԻ) մը հաստատած են

Օ ՔԱՄԵԼԻԱ

անունս ։ Եւրոպայի լաւագոյն շաքարատուններէն եկած շաքարներ, ֆարսիքի եւ կոնֆէտի պտղոյս ինչպէս մամ, պսակ եւն պտղոյս երեկոյթներու համար։ Ցանկնարարուս։ իւնք արագ ու փութով կը կատարուին։ Իրենց հատատուս Միւ ը յանձնարարելի է նրանց լաւ ճաշակովն ու գիներու համեմատ։

Տէրերը կը յուսան ուրեմն թէ պիտի քաջալերուին հասարակութենէն։
363 1—13

Ο ԶՕԼԻՎԻԷ ՏՕՐԻԱՆ
ՄԻԱՐԱՆ., ՄԻԼՊՏՈՒԶ ԵՒ ԸՆԴՀԱՐԱՑ
ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՈՒՆ, ԸՆՏԻՐ ՆՈՍԱՐԵԼԻԱՑ

Միշկիլէի ճշմարիտ տպրակի Զէրբ Գիպ 7 1/3 19. Կալաթա, Օսմ. Պանքայի կից, Մէտրէսէ փողոց. 19

Ուղիղ կշիռ, յատկաւոր գին, ապրանքները կը ղրկուին, քաղաք թէ գիւղ, մինչեւ տուն։
Վեցա մանց դիւրութիւն 333

ԻԼԱՆ
ԽՍՈՅԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խաղինէի Խասսաի շահանէճէ ալընաճագ Փուռնիէ Ֆրէտերիք սարմաչէթ մսմնուն մահր հալը բուսինին 2ինճիւ բաղար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասրնա թալիպ օլանարքն Խաղինէի ճէլիլէի միւշարիէ յհանաս միբաճաաթ խլէմէլերի իլան օլունուր։ 2—3
20 թէ մուզ 311

ԻԼԱՆ ՊԱՊՈՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Լէվգիմաթը ումսիմէ տայիրէսի Յունճիւ շուպէսի միւտիր մուավիսի գայմագամ իպդէիլս Ահմէտ Բիրա պէյ սէնէյի հալիէ թէմմուզ նանը ագիզ բուսուլարնը գապաչէն գայ իլէտիրի ճիհէթէ քէյֆիյէթէր զրնա պայտր պայարնա իշարէթ իտիրմիշ վէ սէնէսի իրթամտնտա տիկէրիին իթաստ մուգարրեր պուլուճմէշ օլտուգրնտան մէգթիբ բուսուլարնրն հիւքմիւ գայմատրը վէ գուհարրնտա իրթամ իտիրէճէկի մալիսմ օլմագ իւզրէ իլանը քէյֆիյէթ օլունուր։
Նօ. 24 2—3

Տապպաղիանէի ամիրէ իշուն լիւդիմը կէօրիլէն 500 գրէէյի ճէտիտ սիրքէյիք իւղիմիւն պէկէր գրէէյի ճէտիտի 46 փարատա թալիպի էօսէսէսինտէ օլտուգրնտան վէ չէկիր հալը բուսինին 24ինճիւ կիւնիւ գարարը գաթիսի իճրա մէ իրթէսի սալը կիւնիւ տարի 100սէ 5 թէէգիլի գապալ իտիլէճէկինտէն թէէգիլ ֆիյաթ իլէ իթայա թալիպ օլանարքն միւտէթէը մէգթիբէ գարֆինտա մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումսիմէ տայիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։ Նօ. 25 2—3

Էրզաք անպարրնտա միւթէրաքիմ վէ մէվճուտ օյան 200 քիսուր զրեէ բիրինճին սնա Մէճիտիէ 20 զրշ. տիսապը իլէ պէէհէր քիլօսը 11 փարայա օլարագ ալուզնա թաւիպ օլանուզնտան զամմ ֆիյաթ իլէ մէգքէլէր բիրինճին տրզնա թալիպ օլանարքն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումսիմէ տայիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։ Նօ. 26 2—3

GEBRÜDER BOMONTI
ԿԷՊՐԻԻՏԷՐ ՊՈՄՈՆԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ՇՈՒՇԵՆԵՐԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆՆ
ՋՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԱԾ ԳԱՐԵՋՈՒՄԻ, ՄԱՂ ԵՒ ԼՈՒՌՔՈՒ
ԱՌԱՆՑ ԱՍԻՍ ՍԱԼԻՍԻԼԻԲԻ

Տակառով ու շիշով կը վաճառուի, ըստ Բասպէօռի դրութեան զտուած։

ՄԱՂ ԹՓԵԼՈՒ ՋՈՒՐ

Կարապայի հրաշալի Բուսման նորագիւտ եւ պարզ անվնաս հեղուկ մըն է որ 1—2 վայրկենի մէջ մարմնոյ վրայի անհաճոյ եւ ատելորդ մազերը եւ աղուամազերը (այսպէս Թիւլիս կը ջնջէ արմատէն եւ կը թողնէ առանց է բէք արելու եւ մարդին վնասելու։ Սոյն հեղուկին ազդեցութիւնը միայն մազերու վրայ ըլլալով, ժամերով մարմնոյ վրայ մնալու ըլլայ բնաւ չայրեր։ Մեծ համբաւ ստացած Պուսոյ Ֆուրը հասարակութեան մէջ, որ մեծ մա ամբ շնորհիւ սոյն հեղուկին մինչեւ ցարդ զործածուած թուչնաբեր եւ զաբշելի բաղադրութեանց վասնսելն փոքրկուած է։ Գործածելի տան եւ բաղնիքի մէջ։ Պաշտօնապէս քննուած է եւ արտօնեալ զերծ գտնուած է։

ԴԻՄՈՒԹԻՒՆ, ՍԱՔՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ Ա ՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

Նիշը 12 զրուշի կը ծախուի։

ԿԸ ԾԱԽՈՒՈՒՆ ՀԱՅԵՐԵՆԱԼ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

Բերա Պօն Մարշէի քով եւ Բերա Մեծ Փողոց Թուսիոյ դեսպանատան կից Թիւ 433 (Իզիսօքի) վաճառատուն։ Կարապետ Մէրթէպանի փողոց Թիւ 16 Ս. Սիմսոնֆի վաճառատունը (մեծաքանակ)։ Նոյնպէս Կալաթա Ֆանմոնս խանի տակ Մանուսիպէ ճատուէսին Թիւ 3, 0 վիլ տը Ֆրանս վաճառատունը։ Պահնէ Գատու կամուրջի գլուխ, Քիւչիւքեան եւ Մէրտիվենեան (Էէնի ճամի) էֆէնտիներու զեղարանները, եւ հոն Մարսի դէմ Թ. Ա. Անգրիական վաճառատունը, եւ բոլոր ուրիշ մեծ դեղարանները։ կը ծախուի մեծաքանակ ամեն դեղ ատառատոյները միանգամայն Սիմսոնֆ էֆէնտիքս եւ Ֆնազլեան խանի դէմ Ատատատուրեանի դեղ վաճառանոցը։ Իզմիր եւ յեգիպտոս եւ այլն պատուաւոր գործատոր կը փնտռուի։ Գրել Ս վիլ տը Ֆրանս վաճառատան։ Գաւառներէ հրաման կ'ընդունուի Լամանչ ծիրի միջոցաւ։
389 12

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷԹՈՒՐԸՆ

ԿԱՊԻՏԱԼՈՒԹ Ա՛ՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,444,600
ՀԱՍՈՒՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 1,105,300

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷՆՈՒՐԸՆ

ԿԱՊԻՏԱԼՈՒԹ Ա՛ՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,671,018
ՀԱՍՈՒՑԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 2,906,678

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ՝ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած ազնուական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած՝ աստիճան 20,000,000 Ա՛նգլիական Ոսկին կ՚անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԿԱՊԻՏԱԼՈՒԹ Ա՛ՆԳԼ. ՈՍԿԻ, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Ա՛ՆԳԼ. ՈՍԿԻ 110,000

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ նաւերնաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վերայ տեղեկութիւն առնուելիզոզք կը հրամայուին գիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան դետնայարկ թիւ 22 և 22 կ՝ սենեակներն, առ ԳԱՐԻԵԼ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ Վերոյիշեալ երեք Ընկերութիւնց։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՂԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Կ՚ԴՐՈՆՎԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԷՊԷՐ 1310
ԿԱՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՈՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ՈՍԿԻ ԱՍՏՂ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԱՍԼԱՆԵԱՆ

ՊՈԼԻՍ. Սուլթան Պայազիտ հրապարակ, 32։ ԲԵՐԼԻՆ. Քաֆէ Սպլենտիտ, Բերա մեծ փողոց։ ՋԵՌՆԱԿՈՒՄ հագուստներու, ծաշերու, պարահանդէսներու եւ հարսնիքներու՝ բարաքն ու գիւղը։
ՄԻԱՆ ՏԷՐ՝ 600 անձէ աւելի սեղանի արծաթէ ամբողջ սպասներու։
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ՝ սեղանի պերճ սպասուց, սեղանամաններ եւ բրիտանի նուրբ ասնեղ ը, վարձու կը տրուին ծածկոյթ եւ խոհանոցի անօթք։
ՄԵԼԱՆՅԱՐԴԱՐՔ, վա պետներ, ճարտար ծաղաբարներ ու պաղաբարներ, իր հոստատուն՝ ան կրվէ բանուած։
ԽՈՇԵՓԵՑՈՒԹԻՒՆ արեւելեան ու եւրոպական դրամ ։ Ամամ։ 876 1—27

ՏԻՐԱԶԱՒԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՅՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզաւի գինին ու օշարակն մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆատ տը չօն ամենէն ազդեցիկ վիրանորոգիչն է։
Ոկրաթիւք տղոց ոսկորները կը շիտակէ ու կը զօրացնէ. ուռ կուտայ թոյլ և ալապին տղոց։
Ցաղ կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգներ ու չեն փսխեր և աւելի կորս մի տղաք կը ծնին։
Լաքթօ-ֆոսֆատ ոսկոտներուն կարը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ճաման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիլիէն փողոց։ 7

ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՌԵԱՆ

Ն. ԲԱՖԻ ՔՈՆԿ

Մարսիլիայի և Պարա-Դ ԶՔԼ-կոնդանատոպոլս Բանող

Սիլոսասի շոգենաւը Պաթում պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն Օգոստ. 7ին իրիկուան ժամ 4ին (Ք. Ե.)։

Մէնդրէլ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Օգոստ. 13ին (Ք. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ո-ղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւագոչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմեալս գործակատար
ԹՈՄՈՅԻ ԲԸՊՈՒԼ
331 Մուսվենէ փողոց Թ. 108

ՔԻՒՆԱՐԴ (CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒՑ

Որ ուղղակի երթայ-դարձ կը քարշեն Լիվերբուլ և Ամերիկա ղրկեալ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գոթնիտ	4591
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Աղլաս	2393
Բավոնիա	5587	Մարակոսա	2166
Սէֆիլոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ակէրբ	2143	Մորոքքո	1855
Բէտար	1876	Քամբանիա	12950
Նեբպուրգ	1614	Լուբանիա	12950
Դագանիա	4845		

Մարտիս շոգենաւը, նաւապետ Պարլոու, Լիվերբուլէն հետ պիտի հանի ընդհ. վաճառքով դէպի օգոստոս 10։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒՅ գործակատար
Thomas C. Joty
Ալիքսիտիա խան, թիւ 401
Ղալաթիա 335

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԳԼԽԱՑԱՒԵՐ ԿՈՒԱՆՏԱՐԱՆ

GUARANA
ԿԱՒՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱՑՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս բուսային ու բնական փոշին մէկ ծրարիկը քիչ մը չաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ջնջելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Կեղրոն. Ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, Թիւ 8 և դեղարանները 6

SWIFT

ԱՅՍ ՊԻՍԻԼԼԷՐԸ ՄԻՆՉՆ ԴԵՌԷՔ

որ շինուած է հռչակաւոր ՍՊԼԷՅՆ գինեգործարանին կողմէ։ ՍՈՒՐԻՆ պիսիպլէրը ամենէն ծանօթն ու հռչակաւորն է։ Հատատուն, վայելուչ, արագ, անմրսելի 1895ի նմոյշարանին մէջ առաջին մրցանակը շահած է։ Կը ծախուի ՆԻՔՔԻԳ էրպէնի քով, Պոլիս Պահնէ Քարու Թիւ 2 եւ Ղալաթիա Մահմուտիյէ փողոց Թիւ 22 ու 31։

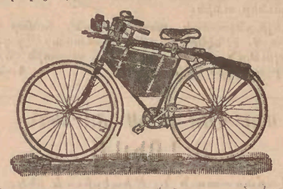

Թուրքոյ համար ընդհանուր գործակալն է Սարաֆօղլու տունը՝ Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, Բ. յարկ։ 366 6—80

NEVRALGIES

ԳԼԽԱՑԱՒ, ՍՊԱՍՏՈՒՈՒ ԴԱՌՐՈՒՄ, կանանց Զ. ԽՍՈՒԹԻՒՆ, եւ այլային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժին առ նուազն մէկ ժամու մէջ

ՏՈՔԹ. ԲՐՈՆԻԷՅԻ
ՀԱԿԱՋԱՑԱՒԱՅԻՆ ԴԵՂԱՅՆԵՐՈՎ

Տուփը 3 ֆր. առաքման ծախս չկայ։ Փարիզ, Դեղ. Ռոպիքէ, 23, Մոնէ փողոց եւ ամէն լաւ դեղարաններու մէջ։ Կեղրոնատեղի Մէտիցի Ընկ. Պոլիս։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒ

ԵՐԷՔ-ԷԿՕ-ԲԷՔ-Ն Ա՛ՆԳԼԻՈՅ, Կ. ՊՈԼՍՈՅ և Օրթաքոյի Դէջ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2000	Ֆլամինկո	1600	Բալէրմս	3200
Անճէլս	3000	Կալիէկս	5500	Բաֆտէր	1700
Աբօլս	5500	Կիդանս	2200	Բլաթս	1500
Արկս	2300	Կօզս	1800	Բօլս	1000
Արիստս	3000	Կրօսոնս	2200	Քուիդս	2800
Գասանս	3000	Հիրս	2000	Ֆիլդս	4400
Գօրտինս	2200	Հիտալկս	3000	Ֆինալտս	3200
Գրանվս	2000	Հինտու	7000	Ֆօլլս	3000
Գրֆֆալս	8800	Համպէրտ	1200	Ֆօմէս	3500
Դէլլրս	2600	Այանս	5000	Ֆօսպարիս	3500
Դալիբաս	2500	Ջիւնս	2300	Սալէրնս	4000
Դամէս	2100	Քէլսս	2000	Սանդիանս	8200
Դագս	2000	Քօլբինս	4200	Սաբքս	2000
Գօտս	2700	Քօվնս	2200	Սիլվիս	2000
Զիրակս	5000	Լէս	2000	Սօրէնտս	4300
Գլնս	5500	ԼէքանՁս	4500	Թ. Ուիլսն	3000
Գօլբրատս	3400	Լիվօրնս	3000	Թուրքս	1200
Տիգս	2500	Մալմս	1500	Թօլիտս	2800
Տօմինս	2500	Մարէնկս	4300	Թաբրիտս	900
Տուբս	1800	Մարգէլլս	6500	Ուբպինս	5000
Տրարս	2100	Միլս	2000	Վօլթուրնս	5000
Էմինամս	2600	Մուրինս	3100	Եէտս	3600
Էլտօրատս	3000	Նէբս	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրս	3200	Սրլանտս	3000	Տիֆանինս	200
Տրանս	2600	Սէէլլս	5000	Ձրմպս	200
Թալբոն	800	Սգրանս	4500	Զէրս	110
Ֆիտս	700	Սդրդս	2000	Մօսքիթս	120
Եսիրշրն Մոնաբրդ	8000	Բիրժրբրն Մոնաբրդ	8000	Լիվրբրն Մոնաբրդ	8100

Քոնկո շոգենաւը, նաւապետ Մարկան, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և ամսոյս 27ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒՅԹՕ
Գորնիկալէ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւլէք
Խան, Ղալաթիա
332

ՏՐԲ. Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺԻ
ԹԻՒ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ

Հաստատեալ 1852 — Հաստատեալ 1852

Մասնագէտ առանց քակտուելու լինելի արհեստական տկաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամէն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։ (Բացի կիրակիէ) ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱԲՕՒԻԼՆԵՐԸ

Միջոցին գործարանի հիանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամէնէն ազդուն և ամենալաւ իւրացնելին է։
Վաճառատեղին դեղարան Լագրոսա, 76, Շաթօ-սօ փողոց. Բարիզ.

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն մէջ։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մանաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած Պիտի ՈւրովՁեռամբ
CH^les FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԵՆԴ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԵՀՈՆՆԵՐՈՒ
ՊԱՀԱՒՆ ԴԱՌՈՒՆ, ՈՒՐԹՈՒ ԽԱՆ, ԹԻՒ 7, ՍԹԱՄՊՈՒԼ

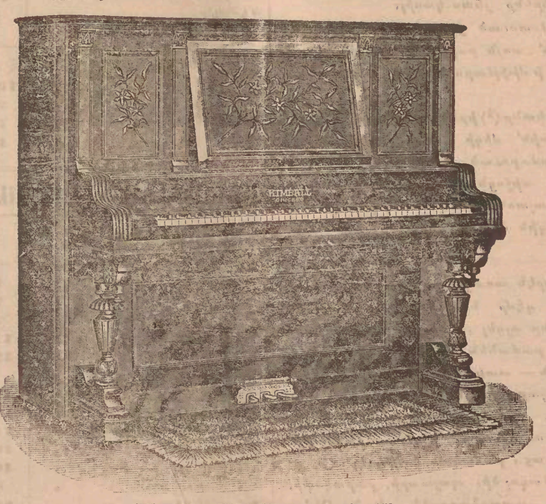

W. W. KIMBALL & Co
ՇԻԳԱԿՈՑԻ ՀՈԶԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԳՈԼԼՈՄՊԻԱՆԱՆ «ՏԻՆԶԷՐԵԱՆԱՆ ՅՈՒՅՍԱՀԱՆԴԻՍԷՆ»
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ՎԱՐՁԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՑԱԾ
ՁԱՅՆ.— ՔԱՂՑՐ ԵՒ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ
ՇԻՆՈՒԱԾՔԻ.—ՁՈՒ ԵՒ ՁՕՐԱՒՈՐ

Ամերիկեան ապրանաց գերազանցութիւնն աշխարհաձանօթ է արդէն։ միայն թէ գներուն համեմատաբար բարձրութեան պատճառաւ դիւրամատչելի չեն համարուած այս երկրին մէջ։ Կոստիկեան եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան թէ մասնաւոր համաձայնութեան մ՚եկած են այս գործարանին հետ, Պոլսոյ, Եգիպտոսի, Դուլկարիոյ եւ բոլոր Արեւելքի մէջ այս ընտիր գործիքները ծանօթացնելու համար, որով կ՚սրդ են նոյն իսկ յԱմերիկա ծախուած գներէն շատ աւելի աժան վաճառել զանոնք։

Արգոյ յանախորդք, փոխանակ Բերայի մեծածախս խանութները դիմելու, երբ մեր վաճառատունն այցելել հաճին, փորձով պիտի տեսնեն թէ հասարակ դաշնակի մը գնէն քիչ մը աւելի վճարելով, պիտի կարենան ունենալ այս պատուական դաշնակներէն եւ երգեհոններէն։

ԿՐ ԳՏՆՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԾԱՎԼՈՒՈՂ ՄԱՀՃԱԿԱՎԼՆԵՐ
ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ

Դոցուած վիճակի մէջ հայելաւոր սրանելի դարանի մը մեն ունենալով, բացուած ատեն իւր ամէն պէտքերովը կատարեալ եւ հանգստաւէտ անկողին մը կը ներկայացնէ։

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՐԻՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հաստատեալ է Փարիզ էր Լէնդրենտարէլի, Պանք փողոց, Ռիւ- 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք Մինիսթրութիւն	»	114,500,000

Ի. Կ. Պոլիս, Ընկերութեան գրասենեակն՝ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆԵՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Քայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէոյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 358

L'ANCRE — ԼԱՆՔՐԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒՍՈՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾՔ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 1871 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 Վ.ՀԱՐՈՒԱԾ ԳՈՒՄԱՐ
126 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ — 180 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիշի, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆ Հոթոս, զեր-Նախագահ
» Ժորժէֆ Հոթոս, կայս. եւ արք. ներքին խորհրդական
» Քօրտա Նարօ » » » »
Ամանուան Բրօքէ տ՚Օմալէ
Թէոտոր Բոնցէն
Ժան տը Զէնինկ-Ինկէնսայտ

Կառավարական Քոմիսարը
Պ. Ժան Մոնթ, կայս. արք. խորհրդական
Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ։ տուն Սարաֆօղլու։ Գլխաւոր Գործակալ, ՄԻՔԱԷԼ ՏԻՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ Կ. Պոլիս, Դօշամանօղլու խան Թիւ 7, 302

ՍԻՏՆԷՑ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ա.Ն.Դ.Լ.Ի.Ա.Կ.Ա.Ն Վ.Ա.Ճ.Ա.Ռ.Ա.Տ.Ո.Ւ.Ն.

ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՐՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՍ ԳԷՈՐԳ ՊԼԷ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Ասոնց զէնիները Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօհն Դօվիլ եւ Որոիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հետեւեալ մենաշնորհեալ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ զէնիներու կեղծ կը տեսնեն եւ անգլիական տառերը չնանչցողներ գայլոն կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զէնիներուն վարկը կը կոտրեն։

Ճօհն Դօվիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն դնել զէնիներու, ածիլիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գտնուած մարքային ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն մարիլ 26ին հաստատուած է։

Սիտնէյ Դօվիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլներ գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամէն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փոխարինելու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որ կը հաստատեն Միլների դրամարկղներու տկարութիւնը։

Սիտնէյ Դօվիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առժան բրանէ դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն. նոյնպէս ջաղացքի փոկեր ու մուրեր, սեղանի լաստակ լամպարներ, սրանցներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային գինուորական լաստակ կոռակներ, բոքիայի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնքն կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։ Թ. 312

ՇԻՐԲԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՑ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1895 ՄԱՅԻՍ 11 ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1

Վաղորդեան ԺԸ-ՈՂ ՀԱՅՑՔՆԱՐԸ

11 15 ԵՆՄ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.ենիր.Մրկ.Ր.Հիս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
11 — Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
11 — Գնտ.Վնր.Զնկ.Պէլլ.Գզկ.
11 15 Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիր.Զէնկ.Պէլլ.Գզկ.
12 — ԵՆՄ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.ենիր.ՍՍՆ.Միրկ.Պյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
12 45 ԵՆՄ,Մզպ,Պէօյբ,Թրպ,ենբ,Մրկ,Պօյճ,Ր.Հ,Պէպ,Արնբ,Գրչ,Օրթ,Պշրթ,
12 05 Պէյզ.Բշպ.ենբ.Զպզ.Գնլ.Պօյճ.Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Արն.Զնկ.Պէլլ.Օրթ.Գզկ.Պշր.Գապ.
12 40 Ր.Ա.Գվ.ԵՆՄ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյբ.Բշպ.Զպզ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնր.Զնկ.Պլլ.Գզկ. Պշր.
1 45 ԵՆՄ. Մզրպ. Պէօյ. Թրպ. ենբ. ՍՍԷՆ. Միրկ. Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պէշրթ.
2 — ԵՆՄ,Մէզպ,Պէօյբ,Թրպ,Պէյզ,Բշպ,Զպզ,Գանլճ,Ա,Հ,Գանտլ,Վնր,Զսկբ,Պէլլ,Գզկ,Պշր,
2 30 Ա.Գվ.ԵՆՄ.Մէզպ.Պէօյ.Թրպ.Պէյբ.Բշպ.Զպզ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վանր.Զնկ.Պէլլ.Գզկ.Իսկ.
3 — ԵՆՄ.Մէզ. Պէօյ.Թրպ.ենէնբ,ՍՍՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս. Գկպ, Արնվ, Գրչ. Օրթ, Պշկ,
3 45 ԵՆՄ,Մզպ,Պէօյբ,Թրպ,Պէյբ,Բշպ,Զպզ,Գնլճ,Ա,Հ, Գանտլ,Վնր,Զնկբ, Էլլ,Գզկ,Պշրթ,
4 15 ԵՆՄ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.ենբ.ՍՍՆ.Միրկ.Պյճ.Ր.Հ. Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
5 — ԵՆՄ,Մզպ,Պէօյբ,Թրպ,ենբ,Մրկ,Ր,Հ, Պէպ,Արն, Օրթ,Պշր,
5 45 ԵՆՄ.Մէզ.Պէօյբ-Թրպ.ենբ.ԻսԹ. Միրկ.Պօյճ. Ր.Հս Պէպ.Արվ.Գրչ.Օրթ.Պշկ.
5 30 ԵՆՄ,Մզպ,Պէօյբ,Թրպ,Պէյզ,Բշպ,Զպզ,Գնլ,Ա,Հ. Գանտլ,Վնբ,Զնկբ,Պէյլ,Գզկ,Պշրթ,
6 45 Պէյզ.Ե բ.Գանտլ,Մրկ,Ր,Ա,Հ, Գնլճ,Արն,Զնբ, Պէյլ,Օրթ,Գզկ,Պշկ,Իսկ,
7 — ԵՆՄ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.ենՄրկ.Գնլ. Ր.Ա.Հս.Գնտ.Ար.Զնկ.Պէլլ.Օրթ Գզկ.Պշթ.Իսկ.
7 45 Ա.Ր.Գվ.ԵՆՄ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.ենբ.Մրկ. Ր.Հ, Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշր.
8 45 ԵՆՄ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյբ.Բշպ.Զպզ.Գնլ. Ա. Հս.Գնտլ.Վանր.Զնկ.Պէլլ.Գզկ.Իսկ.
9 15 ԵԷՆՄ, Մէզ, Պէօյ, Թար, ենբ. ՍՍՆ. Պօյճ. Ր.Հիս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշր.
9 40 ենբ .Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ. ենբ. Զպզ, Ա.Հս, Արնվ.Զնկ.Պէլլ.Գզկ. Իսկ,
10 — ԵՆՄ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.ենբ.Մրկ. Ր. Հս.Պէպ. Արն.Օրթ.Պշկ.
10 25 ԵՆՄ, զպ.Պէօյբ,Թրպ,ենբ,Պէպ,Օրթ,Պշր,
10 40 ԵՆՄ,Մզպ,Պէօյբ,Թրպ,Պէյզ,Բշպ,Զպզ,Գնլճ,Ա, Հիսար,Գնտլ,Զնկլ,Պէլլ,Գզկ,Իսկ,
11 — Մզպ,Պէօյբ,Թրպ,ենբ,Պօյճ,Ր,Հ,Արն,Օրթ.Պշր.

Կէսօրէն ՎԵՐՈՒ ՀԱՅՑՔՆԱՐԸ

12 15 Պէշկ.Օրթ.Արնվ.Ր.Հ Էսիիր-ենէնբ.Պէյզ.Թրպ, Պէօյ-Մէզպ-ենէնբ-Ր.Ա.Գավազ
1 — Պշկ,Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.ԻսԹ.ենբ. Թրպ.Պէօյբ.Մէզ.ենՄ.
1 30 Իսկ.Գզկ.Պէլլ.Զնկ.Վնբ.Գնտ.Ա.Հ. Գնլ. Զպզ. Բշպ.Պէյզ.Թրպ.Մզպ,ենՄ.
1 45 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ,ենբ,Թրպ, Պէօյ,Մզպ.ենՄ.
2 30 Պշբ,Օրթ,ենբ.Թրպ.Պէյզ.Մզպ.ենՄ,
3 30 Իսկ.Գզկ,Պէլլ,Զնկ. Վնբ. Գանտլ,Ա.Հ,Գնլճ, Զպզ,Բշպ.Պէ.գ.Թրպ,Պէօյբ,Մզպ,ենՄ,
2 20 Գապ.Պշկ.Իսկ.Գզկ.Օրթ.Պէլլ.Զնկ.Արվ,Գնտ. Ա.Ր.Հս,Գնլ,Մրկ.ենբ,Բշպ, Պրգ.Թրպ. Պէօյ. Մզպ.ենՄ.
3 15 Պշկ,Օրթ,Գրչ.Արն.Պէպ. Ր.Հ. Պօյճ.ենբ,Թրպ, Պէօյբ,Մզպ,ենՄ,
4 — Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Իսա. ենբ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ենՄ.
5 — Պշկ.Օրթ.Գրչ,Արն,Պէպ,Ր,Հ,Պօյճ,ՍՍՆ, ենբ, -Թրպ, Պէօյ.Մզպ.ենՄ.Ր,Ա,Գավազ
5 05 Գպպ.Պշկ.Իսկ.Գզկ,Պէլլ.Զնկ,Արվ. Գնտ.Ա.Ր. Հս.Գնլ.Զպզ.Բշպ.Պէյզ,ենբ,
6 — Գապ. Պշկ.Օրթ.Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս. Մրկ. ենբ. Պէյզ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ենՄ.
7 — Պշ.Իսկ.Գզկ.Պէլլ.Զնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հ,Պօյճ. ենբ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ենՄ.
7 35 Պշկ,Օրթ,Արն,ենբ,Բրպ,Պէօյ,Մզպ,ենՄ,
8 — Իսկ,Գզկ,Պէլլ,Զնկ,Արն, Գնտլ. Ա Հս. Գնլ, Զպզ.Բշպ,Պէյզ,Թրպ,Պէօյբ,Մզպ,ենՄ,
8 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.ենբ. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.ենՄ.
9 15 Պշկ.Օրթ. Արվ. Ր.Հս. Պօյճ.ենբ.Պէյզ. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.
10 05 Գապ.Գզկ,Պէլլ.Զնկ.Վնբ.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Զպզ. Բշպ.Պրգ.Մզպ.Ր.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.ՍՍՆ. ենբ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.ենՄ.
10 50 Գապ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ Գնտ. Ա.Ր.Հս, Գնլ.Մրկ.ենբ.Բշպ.Պրգ.Պէպ.ենՄ.զպզող զգ.ն պիտի հաղորդակցի.
11 10 Պշկ,Գզկ.Պէլլ.Զնկ.Վնբ.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպզ. Բշպ.Պրգ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս,Մրկ.ՍՍԷՆ.ենբ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ.ենմնտալլէ
11 30 Պշկ.Գզկ.Օրթ.Պէլլ.Զնկ.Վնբ.Գանտ.Պէպ.
12 — Մրկ.ենբ,Բրպ,Պէօյբ.
12 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ. Արվ. Պէպ.

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒՑ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ԿԵՐՊՈՎ ԵՒ ՇՈՒ